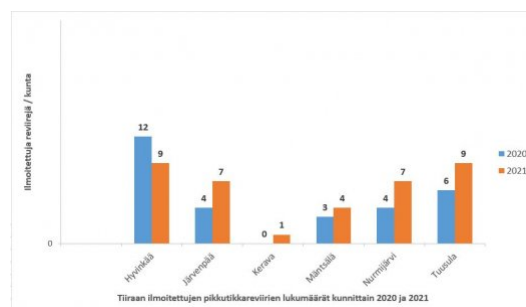

Pikkutikkakoiras Hyvinkään Kytäjällä (kuva: Mikko Savelainen)

Pikkutikka, vuoden lintu 2021

Birdlifen vuoden lintulaji oli vuonna 2021 pikkutikka. Jäsenistöämme kannustettiin etsimään ja ilmoittamaan pikkutikkahavaintojaan Apuksen uutiskirjeessä ja Facebook-tiedotteissa. Tiedottamisella saattoi olla toivottuja vaikutuksia, sillä ilmoitettujen pesimäaikaisten havaintojen määrä 77 kpl oli 15 % enemmän kuin edellisvuonna (67 havaintoa).

Vuoden laji -projekti ilmeisesti lisäsi pikkutikkokojen etsimistä, sillä havaintojen määrä kasvoi edellisvuodesta.

BirdLifen ohjeistuksen mukaisesti pikkutikkareviiriksi tulkittiin 1.3.–31.7. välisellä ajanjaksolla ne havainnot ja havaintoryppäät, jotka olivat 500 m säteellä reviirin ytimestä. Tästä määritelmästä poikettiin, mikäli paikalla nähtiin kahden parin lintuja tai pesät. Havaintojen tulkinta oli melko helppoa, eikä hankalia tapauksia juuri tullut vastaan.

Yhteensä pikkutikan reviirejä löydettiin 37 kpl, kunnittain nämä jakautuivat seuraavasti: Hyvinkää 9, Järvenpää 7, Kerava 1, Mäntsälä 4, Nurmijärvi 7, Tuusula 9.

Pikkutikan pesintöjä ilmoitettiin Tiiraan kaksi. Molemmat pesinnät löytyivät Järvenpäästä, suosittuun kesäkahvilan lähiympäristöstä ja vain noin metrin päästä pyörätiestä. Nämä löytyneet pesät kuvastanevat pikkutikan pesälöytöjen sattumanvaraisuutta. Pikkutikkahavainnoille on tyypillistä, että ne tehdään hyvien lintupaikkojen ”oheishavaintoina” tai aktiivisten harrastajien kotien lähimaastoista. Pikkutikka on koko kevään varsin äänekäs. Tyypillisen ”kiikitys”- äänen havaitseminen, vaikka vain parikin kertaa samalta paikalta on merkki siitä, että paikalle kannattaa tulla pesäkoloja etsimään. Pesäkolo puolestaan löytyy yleensä erittäin helposti poikasten kuoriuduttua, sillä poikue pitää jatkuvaa kitinää kolossa. Järvenpään toinen pesä löytyi helposti 50 metrin säteellä paikasta, jossa koiras ja naaras oli näyttäytynyt kevään aikana säännöllisesti. Poikasten kerjuuäänet kuuluivat kymmenien metrien päähän. Toista pesää etsittiin noin viisi kertaa samalta alueelta, josta se löytyi vasta kun yksi poikanen havaittiin kolopuun juurella emojen tuodessa sille ruokaa.

”Seurannat osoittavat pikkutikan viime aikoina vähentyneen, vaikka laji on ilmeisesti hyötynyt leudoista talvista”, kommentoi Raimo Seppälä, joka koordinoi BirdLife Suomen vuoden lintu -hanketta. Tämä viittaa siihen, että lajin tärkeimmissä elinympäristöissä on tapahtunut muutoksia. Pikkutikan elinympäristöjä voivat heikentää esimerkiksi energiapuun korjuu ja taajamametsien siistiminen pensaikoista ja lahopuusta.

Kiitos kaikille pikkutikkataloksiin osallistuneille! Hienoa, että olitte mukana.

Mikko Savelainen ja Juha Honkala

Ajankohtaisia suoja- ja tutkimusasioita

Apus ry:n 40-v juhluvuoden seurantalajit
varpunen ja pikkugarpunen

Vielä parin viikon ajan on aikaa ilmoittaa varpusia ja pikkugarpusia Tiiraan, juhluvuoden varpusyhteenvettoa varten. Joulun aika on hyvää aikaa retkeillä rauhallisesti kävellen kuntiemme taajamissa ja kirjata varpus- ja pikkugarpuspaikat ja lukumäärät muistiin. Varpusia voi löytää, paitsi taajamien keskustoista, myös taajamien vanhimmilta omakotiasutusalueilta, joissa tontteja reunustavat orapihlaja-aidat tai muut tiheet pensasaidat.

Pikkugarpunen (kuva: Ina Tirri)

Järvenpään Kaakkolan lintutornin ja rantaluhdan tilanne

Tuusulanjärven pohjoispään rantaluhdan ja lintutornin surkea tilanne puhutti kaupungin asukkaita loppukesällä. Lehtien sivuillekin päässyt uutisointi toi esille niin nuorison turmeleman lintutornin kuin tornista avautuvan maiseman umpeenkasvunkin. Järvenpään kaupunki kunnostautui loppusyksyn aikana ja

korjasi lintutornin tuhotut rakenteet ja raivasi puustoa tornin ympäriltä. Lisäksi Apus ry toimi neuvoa-antavana asiantuntijana Järvenpään kaupungin tekemässä hakemuksessa, jossa haettiin kosteikkojen kunnostusrahaa ns. Kunta- ja järjestö-Helmi-ohjelmassa. Kyseessä on valtion rahoittama kymmenvuotinen elinympäristöjen kunnostusohjelma. Lisätietoja: <https://www.ely-keskus.fi/kunta-ja-jarjesto-helmi>

Tuusulan Seittelin ja Rantamon kosteikkojen tilanne

Tuusulanjärveen päätyvän ravinnekuorman keräämiseen rakennettujen kosteikkojen hoito- ja kunnostustöitä on suunniteltu pitkään Keski-Uudenmaan ympäristökeskuksessa. Seittelin kosteikon kunnostustyö aloitettiin syksyllä kosteikon tyhjennyspumppauksella. Kosteikkoon ei parhaillaan lasketa vettä, eli vedenpinta ei nykytasosta nouse. Kosteikon saarten toivotaan säilyttäneen vetovoimaisuutensa naurulokkien ja kalatiirojen näkökulmasta tarkasteltuna. Tuleva kevät on erittäin kriittinen ja voimme vain toivoa parasta. Kuluvan talven aikana Apus ry:n talkoissa raivataan pesimäsaarten kasvillisuutta kuten aiempinakin talvina, jotta lokkien olisi keväällä helppoa palata saarille pesimään. Apus ry:n aloitteesta ja suosituksesta Keski-Uudenmaan ympäristökeskus on hakenut kosteikon kunnostusrahaa Rantamon kosteikolle, jotta kosteikon saaria raivattaisiin mm. lokiintujen pesinnöille sopiviksi.

Tuusulan Tuomalansuon metsäalueen metsäsuunnittelun osallistava metsäpaneeli

Metsien virkistyskäytön voimakkaan kasvun myötä Tuusulan kunta kutsui metsänomistajat ja metsän aktiivikäyttäjät yhteiseen metsäpaneeliin, jossa Tuomalansuon virkistyskäyttöä saataisiin ohjattua hallitusti ja kaikkia osapuolia tyydyttävästi. Apus ry:n edustajat **Noora Andersson** ja **Juha Honkala** koettavat kevätkauden 2022 kestävässä paneelissa tuoda tarvittaessa mukaan lintunäkökulmaa, jotta mm. pyyn, hömötiaisen ja töyhtötiaisen elinolot saadaan turvattua.

Juha Honkala

Ajankohtaisia muita asioita

Talkoilla Ridaksen torni kuntoon

Hyvinkään Ridasjärven lintutornin pitkään suunniteltu kunnostus saatiin vauhtiin marraskuussa. Talkooryhmä Rainer Salo, Jukka Laiho, Kari Degerstedt ja Jari Siven (kokki) kunnosti mm. tornin ylätasoa rakenteita ja kaiteita. Keväällä 2022 on tarkoitus uusia mm. tornin portaat. Talkoiden ja puutavaran kuluista vastasivat Hyvinkään ympäristönsuojeluyhdistys HYYSY ja Apus ry.

Lintupönttöjä kevääksi

Muutama Apuksen jäsen on helpottanut viime aikoina pönttöpulaansa tilaamalla pöntöt pieksämäkeläiseltä Ilkka Minkkiseltä. Ilkka lähettää pöntöt tilaajalle edullisina max postipaketteina. Tässä Ilkan talvitarjous, hinnat ovat voimassa helmikuun loppuun:

18 kpl vanerikattoisia tiaisen/kirjosiepon pönttöjä poltetulla puupinnalla 32 mm tai 28 mm lentoaukolla, 120 €, sisältää matkahuollon toimituskulut. Saa halutessaan edestä aukeavan tai katon kautta tyhjennettävän mallin. Katto on 15 mm 1 lk koivuvaneria ja pöntöt 22 mm sahalautaa, kiinnitysnavi on. Ovh. näillä pikkupöntöillä on 7 € kpl + toimituskulut normaalisti.

Kaikkia pönttömalleja saatavana toiveiden mukaan.

Tilaukset: ilkka.minkkinen@hotmail.com ja numero 0407180550 jos soittaa haluaa.

Apus ry suosittelee Ilkan pönttöjä!

Juha Honkala

Apuksen hallitus 2022

Apuksen hallitukseen valittiin syyskokouksessa uudeksi jäseneksi **Sari Talka** erovuorossa olleen ja Apuksen alueelta pois muuttaneen **Juho Kinnusen** tilalle.

Yhdistys kiittää Juhoa hänen panoksestaan Apuksessa!

Erovuoroisista jäsenistä jatkokaudelle valittiin **Juha Honkala**, **Noora Andersson** ja **Mika Yliinen**. **Suski Kaukinen**, **Petri Puolakka** ja **Pia Hovi** ovat niinikään mukana viemässä yhdistystä seuraavalle vuodelle.

Hallitus esittäytyy

Noora Andersson, Kerava: olen keravalainen lintu- ja luontoharrastaja. Apuksen jäsen olen ollut noin 15 vuoden ajan ja yhdistysaktiivina olen toiminut jonkin aikaa vähemmän. Lintuharrastukseni alkoi yli 25 vuotta sitten ja on muuttanut muotoaan monta kertaa eri elämänvaiheissa. Viimeisimpänä mukaan on tullut rengastus, mikä on avannut eteeni aivan uuden maailman. Mieleenpainuvimpia hetkiä rengastuksen parissa ovat upeat kesäaamut auringon noustessa kahlaajarannalla, loppukesän pimenevät illat kehrääjäpyynnissä ja naurulokkien huumaava kakofonia poikasrengastusten yhteydessä.

Juha Honkala, Tuusula: Apus ry:n hallituksessa olen ollut noin vuodesta 2008 tai 2009 alkaen. Olen harrastanut lintuja 10-vuotiaasta ja harrastus kurottelee moneen suuntaan: havainnoin piharuokintani lintuja, osallistun seurantoihin mm. laskemalla vesilintuja, rengastan, teen yökuunteluita, äänitän jne. Apuksessa hoidan suojele- ja tutkimusasioita, ne kun ovat lähellä sydäntäni ja ominta osaamisaluetta. Lempilintujani on paljon, mutta aivan erityisesti pidän naurulokista, ruokokerttusesta ja kehrääjästä.

Pia Hovi, Tuusula: olen kiinnostunut linnuista 90-luvulla ihmetellessäni ikkunasta näkyviä tuntemattomia tirpposia. Harrastan lintujen tarkkailua sekä niiden ulkonäön ja äänen opettelua osana yleistä kiinnostusta luontoa kohtaan. Apuksen aktiivina olen ollut vasta vuodesta 2020, ja puheenjohtajana vuoden 2021 alusta. Lempilintuihini kuuluvat peippo, naurulokki ja tervapääsky: niistä tietää kevään ja kesän tulleen!

Susanna "Suski" Kaukinen, Järvenpää: Olen ollut Apuksen hallituksen jäsen vuodesta 2019 alkaen. Lintuharrastukseni on pienimuotoista ja retkeilen eniten lähiseudulla joko kävellen tai pyöräillen. Mukavia havaintoja saattaa tulla vastaan vaikkapa koiran kanssa Rantapuistossa tallustellessa. Leppoisa lintuharrastus on mitä mainioin vastapaino työviikon hälinälle. Kiinnostus lintuihin on virinnyt varsinaisesti vasta aikuisiällä. Harrastamisen lasken alkaneen vuonna 2013 Varanginvuonolla kesäloman yhteydessä, kun pääsin kuvaamaan muun muassa lunneja. Kamera on edelleenkin mieluisin retkikumppani. Vaikka aina ei saisikaan hienoja otoksia linnuista, kuvien avulla saattaa löytyä apua tunnistusongelmiin.

Petri Puolakka, Espoo: olen ollut hallituksessa vuodesta 2019 (muistaakseni). Olen harrastanut lintuja pienestä pitäen, tosin välissä parinkymmenen vuoden tauko ennen uudelleen aktivoitumista. Vaikka asunkin niukasti Espoon puolella niin Apuksen alueella vaikutan vahvasti Nurmijärven suunnalla. Perustin oman kosteikon mailleni Nurmijärven Lepsämään vuonna 2014 ja se sai lintuharrastuksen heräämään uudestaan. Kosteikkoprojektin jatkeena innostuin auttamaan lintuja myös pönttöilemällä. Pönttöilyharrastus laajeni omien tiluksien ulkopuolellekin ja kun pöntöissä alkoi pesimään myös pöllöjä, niin tutustuin sitä kautta rengastamiseen. Rengastamisesta on tullut nykyisellään myös itselleni sopivin lintuharrastuksen muoto ja aika monenlaisissa projekteissa sitä tulee harrastettua ympäri Suomen. Kaikennäköiset elinympäristö / monimuotoisuusseikat osana lintujen elämää kiinnostaa myös edelleen, perushavainnoinnin ohella.

Sari Talka, Nurmijärvi: Lintuharrastus alkoi aikoinaan osallistumalla Tringan järjestämälle lintuharrastuskurssille. Lintuharrastus on ajasta ja paikasta riippumatonta. Sitä voi tehdä yksin, ystävän kanssa tai ryhmässä omalta pihalta tai osallistumalla retkille. Edes pandemia tai vammautuminen ei estä tätä harrastusta. Hienointa on kun oppii tunnistamaan uuden lajin. Välillä tulee myös valokuvattua lintuja. Ensimmäinen itselle merkityksellinen lintu oli punarinta. Lempilintujani ovat pähkinänakkeli ja Kotilintu Jepeksi nimetty harakka. Apuksen jäsenenä olen ollut nyt muutaman vuoden ja saman verran on tullut huolehdittua Myllykosken talviruokintapaikasta. Muutama retki talviruokinnalle on järjestetty. Nurmijärven lintuharrastajilta olisi hyvä kuulla minkälaista paikallista toimintaa tänne kaivattaisiin.

Mika Ylinen, Järvenpää: euralainen ketjunvenyttäjä ja retkeilijä Järvenpäästä. Olen ollut hallituksessa 2008-2012 ja nyt uudelleen maaliskuusta 2021 alkaen. Olen harrastanut lintuja 22 vuotta, aloitin vasta aikuisiällä ja sain lintuoppini "Rantamon lintuopistossa". Retkeilymuotona minulla on omalla alueella yleensä fillari, tosin en kaihda autolla liikkumistakaan. Lempparipuuhia ovat muutonseuranta, niin keväällä kuin syksylläkin, yölaulajaretket, spondeilu, listaaminen. Harrastan lintuja koska se on älyttömän kivaa ja olen saanut tutustua suureen joukkoon mielenkiintoisia ihmisiä. Motto: Aina kannattaa retkeillä!

Apus järjestää linturetken Lappiin kesällä 2022

Apus ry tekee kesäkuun alussa jäsenretken Kuusamoon ja Lappiin. Tavoitteena on nähdä kaikki Lapin peruslajit kiirunasta pikkusirkkuun yhden viikon aikana.

Lähtö la 4.6 ja paluu pe 10.6. klo 21 (7pv). Matka tehdään pikkubussilla, ja retken oppaana on kokenut lintumiehemme **Mikko Savelainen**. Retkelle otetaan mukaan 12 henkilöä. Heidän täytyy olla Apuksen jäseniä, perusterveitä ja heillä täytyy olla voimassa oleva koronarokotetodistus.

Tavoitteena on tutustua Lapin lintupaikkoihin ja biotooppeihin monipuolisesti. Tavoitelajit ovat *riekko, kiiruna, muuttohaukka, kapustarinta, keräkurmitsa, punakuiri, vesipääsky, lapinsirri, jänkäsirriäinen, tunturikihu, sinirinta, sinipyrstö, lapintiaainen, kuukkeli, taviokuurna, lapinsirkku ja pikkusirkku*. Lisäksi myyrätilanteesta riippuen yritetään nähdä *hiiri- ja suopöllöjä* sekä yritetään harvinaisuuksia kuten *virtävästäräkkiä ja lapinuunilintua*. Mukana on joukko yleisiä ja usein todella hyvissä olosuhteissa nähtäviä Lapin lajeja. Lajimäärä on noin 80.

Lue lisää retkestä Apuksen
nettisivuilta

Apus toivottaa jäsenilleen hyvää joulua ja linturikasta uutta vuotta!

Toivottavasti ensi vuonna saadaan taas tavata linturekillä ja muissa kokoontumisissa. Pysykää terveinä!

Keski- ja Pohjois-Uudenmaan Lintuharrastajat Apus ry

Apus ry on Keski- ja Pohjois-Uudenmaan lintuharrastajien yhdistys, jonka tavoitteena on edistää lintuharrastusta ja lintujen suojelua omalla alueella, Suomessa ja kansainvälisesti.

www.birdlife.fi/apus

apus@birdlife.fi

Apus ry on BirdLife Suomen jäsenyhdistys.

BirdLife on maailman suurin ympäristöjärjestö ja johtava linnustonsuojelun asiantuntija. BirdLife toimii yli 120 maassa, ja sillä on yli 10 miljoonaa henkilöjäsentä tai tukijaa.

BirdLife Suomi ry on lintujen suojelu- ja harrastusjärjestö sekä maamme 30 lintuyhdistyksen keskusjärjestö.